

HRVATSKI SABOR
Odbor za zaštitu okoliša i prirode
KLASA: 400-06/24-01/33
URBROJ: 6521-29-24-
Zagreb, 19. studenoga 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće s rasprave o Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora raspravio je na 6. sjednici održanoj 19. studenoga 2024. godine, Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu, Prijedloge financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2025. godinu i projekcija planova za 2026. i 2027. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 14. studenoga 2024. godine.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode, na temelju članka 179. Poslovnika Hrvatskoga sabora, raspravio je Prijedlog državnog proračuna kao zainteresirano radno tijelo.

Odbor je proveo objedinjenu raspravu o predloženom Državnom proračunu i Konačnom prijedlogu zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2025. godinu, P.Z. br. 89.

Uvodno je glavna državna rizničarka u Ministarstvu financija istaknula da su za 2025. godinu ukupni prihodi državnog proračuna planirani u iznosu od 33 milijarde eura (8,6% više u odnosu na 2024. godinu), dok su za 2026. godinu projicirani u iznosu od 34,8 milijardi eura, a za 2027. godinu u iznosu od 35,1 milijardu eura. Ukupni rashodi državnog proračuna za 2025. godinu planirani su u iznosu od 37,0 milijardi eura, što je 3,4 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2024. godinu. U 2026. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 38,2 milijarde eura, a u 2027. projiciraju se na razinu od 36,8 milijardi eura. Uz detaljni prikaz strukture ukupnih prihoda i ukupnih rashoda naglasila je da je njihov odnos na razini opće države takav da se zadržavaju pokazatelji odgovorne fiskalne politike. Očekuje se da će planirani manjak opće države iznositi 2,3% BDP-a u 2025. godini te je isti projiciran na razinu od 1,9% BDP-a u 2026. godini te 1,8% BDP-a u 2027. godini. Ujedno se očekuje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, odnosno s 56% BDP-a u 2025. na 55% BDP-a u 2026. te 54,2% BDP-a u 2027. godini.

Ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije istaknula je da je proračun Ministarstva planiran u iznosu nešto višem od 778 milijuna eura. Najznačajniji dio povećanja od 370 milijuna eura odnosi se na osiguranje sredstava za kapitalne investicije u području vodno-komunalne infrastrukture, zaštite od štetnog djelovanja voda i izgradnju centara za gospodarenje otpadom. Najveći dio tako povećanih primitaka u iznosu od 370 milijuna eura odnosi se na sredstva NPOO. Pri tome očekivano povećanje iz NPOO, kada govorimo o sredstvima koja nisu bespovratna već zajam, iznosi 140 milijuna eura, a 90 milijuna eura odnosi se na sredstva koja su bespovratna. Nadalje, sredstva iz Kohezijskog fonda povećavaju se 121 milijun eura, a iz Europskog fonda za regionalni razvoj nešto više od 32 milijuna eura. Prihodi spomenutih fondova čine nešto više od 74% ukupno očekivanih prihoda Ministarstva. Nešto više od 6 milijuna eura planira se ostvarenjem prihoda posebne namjene, odnosno

trgovanjem emisijama. Veći dio tih sredstava obračunava se i koristi u FZOEU, a manji dio koristi se za upravne poslove, administriranje sustava trgovanja emisijama, poslove funkcioniranja registra dražbovatelja nacionalnog sustava za praćenje emisija ustrojenog pri Ministarstvu. Financijskim planom Hrvatskih voda planirano je 991 milijuna eura ukupnih prihoda te 1 milijarda eura ukupnih rashoda. Financijskim planom FZOEU planirano je 495 milijuna eura i to za administrativno upravljanje i opremanje 21 milijun eura, za programe i projekte zaštite okoliša 98 milijuna eura, za programe i projekte energetske učinkovitosti 201 milijun eura te za gospodarenje s posebnim kategorijama otpada 174 milijuna eura. Na pozicijama Državnog hidrometeorološkog zavoda planiran je rast s 18 na 22 milijuna eura, a najveći dio odnosi se na održavanje mreže, provođenje međunarodnih projekata te unapređenje prognostičkih modela. Za Institut za vode „Josip Juraj Strossmayer“ planira se 11 milijuna eura. Razdjelom Ministarstva obuhvaćeno je 20 pravnih subjekata koji upravljaju zaštićenim prirodnim područjima (8 nacionalnih parkova i 12 parkova prirode) čiji očekivani primici iznose 173 milijuna eura. Međutim oni se većih dijelom ostvaruju iz vlastitih prihoda. Zaključno je ministrica istaknula najvažnije skupine rashoda na koje će se trošiti očekivani primici i to: nastavak investiranja velikih vodno-komunalnih projekata, faze 2 takvih projekata koji su dijelom financirani iz OP konkurentnost i kohezija 2014.-2020, ubrzan rad na izgradnji centara za gospodarenje otpadom (kako bi ostvarili ciljeve do 2028. godine), učinkovitiji rad na sanaciji „crnih točaka“, zaštita nacionalnih parkova i parkova prirode od ugroza poput požara, zaštita od štetnog djelovanja voda te zaslanjivanja (istaknut projekt vrijedan 220 milijuna eura koji se odnosi na karlovačko područje te projekt zaštite doline Neretve od zaslanjivanja vrijedan 73 milijuna eura).

Direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost istaknuo je da Fond u 2025. godini planira prihode u ukupnom iznosu od 470.760.205 eura, u 2026. godini u iznosu od 537.415.305 eura, a u 2027. godini u ukupnom iznosu od 716.956.902 eura. Fond u 2025. godini planira rashode u ukupnom iznosu od 495.926.821 eura, u 2026. godini u iznosu od 495.137.523 eura, a u 2027. godini u ukupnom iznosu od 412.064.759 eura. U 2025. od ukupno planiranih rashoda 21 milijun eura odnosi se na administrativno upravljanje i opremanje, 98 milijuna eura na programe i projekte zaštite okoliša, 201 milijuna eura na programe i projekte energetske učinkovitosti te 174 milijuna eura na gospodarenje posebnim kategorijama otpada. Unutar programa i projekata zaštite okoliša za 2025. godinu izdvojio je stavke: *Sanacija odlagališta otpada*, za koju je planirano 19 milijuna eura što je značajno povećanje u odnosu na 2024. godinu, *Gospodarenje otpadom – izgradnja centara za gospodarenje otpadom* za koju je planirano 17 milijuna eura, *Ostali projekti i programi zaštite okoliša* za koju je planirano oko 15 milijuna eura (uključuje „crne točke“), *Poticanje odvojenog prikupljanja otpada i recikliranja* za koju je planirano gotovo 10 milijuna eura, *Potpoma prilagodbi klimatskim promjenama* za koju je planirano gotovo 12 milijuna eura (projekti zelene urbane infrastrukture). Unutar programa i projekata energetske učinkovitosti izdvojio je stavke: *Program obnove obiteljskih kuća* za koju je planirano 38,6 milijuna eura, *Modernizacijski fond – ulaganja u energetske ciljeve* za koju je planirano 78 milijuna eura te *Poticanje energetske učinkovitosti u prometu* za koju je planirano gotovo 30 milijuna eura.

Nakon uvodnih obrazloženja uslijedila je rasprava u kojoj je zatražen podatak stvarnog rasta planiranog proračuna za Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije budući da je formirano u svibnju 2024. te je dio stavki tekućeg plana za 2024. godine iskazan u sklopu Ministarstva gospodarstva. Nadalje je istaknuto kako se u glavi Ministarstva, u sklopu *3405 gospodarenje otpadom*, najveći dio odnosi na kaznu za nepoštivanje odluke suda EU prema kojoj je „Crno brdo“ trebalo biti sanirano. Riječ je presudi iz 2019. godine i kazni od 2,8 milijuna eura u 2025. i 2,8 milijuna eura u 2026. godini. Zatraženo je pojašnjenje u kojim se rokovima planira provesti sanacija te jesu li i u kojoj visini osigurana sredstva za sanaciju

ovog nelegalnog odlagališta troske. Istaknuto je kako se u medijima navodi da bi ova sanacija trebala biti dovršena do kolovoza 2025. godine te je postavljeno pitanje u kakvom je to odnosu s kaznom koja je u iznosu od 2,8 milijuna eura predviđena u 2026. godini.

Nadalje je postavljeno pitanje vezano uz stavku A810868 Doprinos RH proračunu EU na temelju nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada koja je povećana s 24 milijuna eura u 2023. na 33,2 milijuna eura u 2024. te je za 2025. planirano 32 milijuna eura. Istaknuto je da je ove godine raspisan natječaj Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije za sufinanciranje izgradnje postrojenja za plastiku, biorazgradivi te građevinski otpad. Upozoreno je da se ulaže dvostruko manji iznos što je vidljivo ako se uspoređi kazna za nereciklirani plastični otpad u ovoj godini koja iznosi 33 milijuna eura s izdvajanjima za sufinanciranje tih postrojenja u iznosu od 18 milijuna eura. Pitano je na koji se način ovim ulaganjima planira riješiti ogromna količina nerecikliranog plastičnog otpada te jesu li ta ulaganja dovoljna.

Ujedno je postavljeno pitanje planira li se pristupiti sanaciji „crne točke“ Kosica na kojoj je odbačen azbestni otpad u 2025. godini te jesu li planirana sredstva za tu namjenu. Također je zatražena detaljnija informacija o planiranoj dinamici rješavanja tri „crne točke“ (Crno brdo, Sovjak, Kosica) u 2025. godini.

Naglašeno je da je u planiranim sredstvima u sklopu izrade i provedbe dokumenata za poboljšanje upravljanja okolišem, za provedbu izvanrednih mjerenja kvalitete zraka na području RH planiran iznos od 300 eura u 2025. godini te 4.000 eura u 2026. godini. Upozoreno je kako je riječ o malom iznosu, posebice imaju li se u vidu prisutni problemi onečišćenja zraka u RH te predstavke građana koje Odbor učestalo prima na tu temu. Istaknuto je kako od 27 postaja za mjerenje onečišćenja zraka u državnoj mreži kojom upravlja DHMZ na njih 8 mjeri se samo prizemni ozon i eventualno dušikovi oksidi, te se predlaže njihova nadogradnja za mjerenje većeg broja parametara na mjestima s izraženim onečišćenjem zraka. Vezano uz predviđenu nadogradnju mjerne postaje Dubrovnik zatraženo je obrazloženje postojanja mogućnosti da se iz državnog proračuna tijekom 2025. osiguraju sredstva za nadogradnju mjerne postaje u Puli koja je izdvojena zbog velikog onečišćenja zraka uslijed rada tvornice za proizvodnju specijalnih cementa Calucem d.o.o. Naglašeno je da je mjerna postaja Fižela u Puli do 2009. mjerila sve parametre, a otada samo prizemni ozon i dušikove okside. Temeljem odluke Ministarstva od ove godine vršit će se mjerenja i sumporovog dioksida godine u trajanju od godine dana.

U kontekstu odredbi Zakona o zaštiti okoliša kojima je regulirano da nositelj zahvata snosi sve troškove postupka utjecaja za okoliš zatraženo je tumačenje stavke za provođenje postupaka utjecaja za okoliš za koju je u 2025. godini planirano 42.852 eura.

Vezano uz podatak da je tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora dan kredit u iznosu 26.545.000 eura postavljeno je pitanje predstavnicima FZOEU kojim su tvrtkama i za koje namjene odobrena ova sredstva kredita. Dodatne informacije zatražene su i o potencijalnim obvezama po osnovi 13 sudskih sporova vrijednosti 6 milijuna eura.

Istaknuto je da u Financijskom planu FZOEU nisu za sljedeće trogodišnje razdoblje planirana sredstva za stavku *Poticanje održive gradnje*. Napomenuto je da je Vlada RH usvojila Program razvoja kružnog gospodarstva prostorom i zgradama za razdoblje 2021.-2030. godine čiji je jedan od ciljeva planiranje i gradnja u skladu s kružnim gospodarstvom.

Nastavno na postavljena pitanja ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije istaknula je kako planirana sredstva za Ministarstvo bilježe stvarni rast od 79%. Vezano uz naknade koje RH plaća naglasila je da one nisu kazna već je riječ o naknadi po toni za nerecikliranu plastiku koja se plaća u svim državama članicama. Što se tiče objavljenog natječaja za opremu za postrojenja istaknula je kako je ovdje najveća pažnja na postrojenjima za biootpad te da je infrastruktura kod plastike manji problem. Ujedno je naglasila da će se nastaviti s ulaganjima te da je u posljednjih osam godina stopa recikliranja podignuta sa 24 na 36%. Nadalje je

istaknula da je s ciljem sanacije „crnih točaka“ izrađen Akcijski plan. Pojasnila je da će za sanaciju Kosice nositelj biti FZOEU, da je ishodena lokacijska dozvola te se pristupilo izradi glavnog projekta za ishodenje građevinske dozvole. Procijenjena vrijednost ovog projekta je nešto više od 5 milijuna eura te je teško za očekivati završetak realizacije u 2025. godini. Vezano uz sanaciju jame Sovjak istaknula je da je nositelj sanacije FZOEU, da je završena etapa 1 te se uskoro očekuje početak etape 2 koja obuhvaća sanaciju, vađenje i odvoz otpada. Projekt je vrijednosti 50 milijuna eura. Nadalje, za projekt sanacije Crnog brda provodila se nabava u II i III tromjesečju, nedavno je Državna komisija odbacila žalbu koja je bila zaustavila proces te je sada FZOEU nastavio s radom. Projekt je procijenjene vrijednosti 20 milijuna eura, planirano vrijeme završetka projekta je, uključujući odvoz, 16 mjeseci. Ujedno je unazad desetak dana donesena odluka Ministarstva o sanaciji odlagališta šljake u Kaštelanskom zaljevu. Ima li se u vidu ulogu države, koja u slučaju varaždinskih bala snosi cjelokupni trošak investicije, te poduzetih aktivnosti na sanaciji „crnih točaka“ ministrica je ocijenila kako je riječ o značajnom iskoraku. Nadalje je istaknula da se u slučaju Pule žurno reagiralo na upozorenja građana te je donesena odluka Ministarstva o provođenju dodatne vrste mjerenja na mjernoj postaji Fižela. Također je pojasnila da je od 85 postaja, 34 u sklopu državne mreže koja se stalno unapređuje, nadograđuje i širi. Istaknula je da je Ministarstvo otvoreno, ovisno o mišljenjima struke, za daljnja unapređenja. Ujedno je napomenula da svaka jedinica lokalne samouprave može i sama nadograditi mrežu i navedeno službeno akreditirati te da nije riječ o troškovima koje ne mogu snositi i prosječne jedinice lokalne samouprave.

Direktor FZOEU dodatno je istaknuo da je u Financijskom planu za 2025. za „crne točke“ uključujući i sanaciju Crnog brda, Sovjak i pripremu drugih planirano gotovo 25 milijuna eura. Nastavno na postavljeno pitanje pojasnio je da FZOEU ne daje kredite subjektima i da se u navedenom slučaju radi o postupcima koji se vode za povrat zajmova odobrenih unazad 10-15 godina.

U nastavku rasprave iskazana je podrška i zahvala na projektu sustava obrane od poplava Grada Karlovca koji je provedbi te činjenici da su predviđena sredstva za planirane mjere ili aktivnosti za koje se očekuje početak radova. Naglašena je važnost rješavanja ovog problema u Karlovačkoj županiji jer je to u konačnici pitanje sigurnosti i jer je projekt sustava obrane od poplave Grada Karlovca strateški projekt RH. Napomenuto je da je prostor Mrežnice i Korane siguran (prošle godine na rekordnim razinama ovih rijeka 500 objekata nije bilo ugroženo) te ostaje na rješavanje dio Kupe. Također je istaknuta važnost realizacije CGO-a Babina Gora te poduzimanja aktivnosti na lokalnoj razini s ciljem povećanja postotaka odvajanja i recikliranja otpada. Istaknuti su pozitivni primjeri u Gradu Karlovcu u sklopu ESCO modela obnove kompletne javne rasvjete i energetske učinkovite javne rasvjete. Instalirano je deset mjernih stanica za kvalitetu zraka koje će biti certificirane i usklađene s nacionalnim pravilima. Nadalje je, vezano uz poticanje energetske učinkovitosti u prometu pitano o mogućnosti pružatelja javne usluge da se kandidiraju za uvođenje energetske učinkovitih autobusa.

Direktor FZOEU istaknuo je da su ove godine poticaji energetske učinkovitosti u prometu bili usmjereni na građane (gotovo 2000 vozila). U planu je izrada programa u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture RH kako bi se potakla energetske učinkovita vozila za pravne osobe i javni sektor u 2025. godini. Za širu infrastrukturu, koja uključuje autobuse, punionice dostupna su određena sredstva iz NPOO preko Ministarstva mora, prometa i infrastrukture te Ministarstva gospodarstva. Navedeni programi su u pripremi te će FZOEU biti provedbeno tijelo.

U raspravi je nadalje istaknuto da je aglomeracija Brod 2 predviđena u perspektivi 2021.-2027. te je zatražena informacija o fazi pripreme toga projekta. Ujedno je vezano uz onečišćenje zraka u Slavonskom Brodu napomenuto da je izrađen Akcijski plan kojim su

donesene smjernice djelovanja. Postavljeno je pitanje je li FZOEU predvidio sredstva za smanjenje onečišćenja zraka u Slavonskom Brodu, posebice za smanjenje onečišćenja od kućnih ložišta.

Direktor Hrvatskih voda obrazložio je da je ove godine bio proveden poziv u sklopu kojeg je Slavonski Brod uspješno zadovoljio sve kriterije poziva te (između oko 70 projektnih prijava) ušao u 15 koji su zadovoljili sve uvjete. Ujedno je prema sustavu bodovanja utvrđen rang projekata te je ovaj projekt ostvario visok plasman. Inicijalno u proračunu Hrvatskih voda na raspolaganju je 50 milijuna eura za početak rada na novim projektima iz novog programskog razdoblja te će resorno Ministarstvo donositi odluke po pitanju realizacije projekata. Ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije dodatno je obrazložila da je u posljednje tri godine došlo do rasta cijena ulaganja te da značajan dio nove omotnice za aglomeracije ide za završetak projekata koji se prebacuju iz prethodnog razdoblja. Donesena je odluka na sjednici Vlade RH kojom se daje kompletan okvir za sve započete projekte u naredne četiri godine. Sada se pristupilo izradi novog okvira za projekte koji nisu započeti i za koje je potrebno osigurati sredstva s ciljem povećanja kvalitete života stanovnika na tim područjima. Istaknula je da će se do kraja ove godine pripremiti okvir za naredne četiri godine.

Vezano uz onečišćenje zraka ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije istaknula je da FZOEU razmatra mogućnost otvaranja poziva za zamjenu ložišta, ne samo za Slavonski Brod već i sve jedinice lokalne samouprave s drugom kategorijom kvalitete zraka. Sredstva se planiraju osigurati na pozicijama koje se odnose na energetska siromaštvo za 2025., a što bi uključivalo objavu takvog poziva.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova (6 glasova „za“, 1 glas „protiv“) odlučio predložiti Hrvatskome saboru donošenje

DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2025. GODINU I PROJEKCIJA ZA 2026. I 2027. GODINU

te sljedećih odluka:

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatskih voda za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatskih cesta za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatske agencije za osiguranje depozita za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2025. i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Centra za restrukturiranje i prodaju za 2025. i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan Hrvatskih autocesta za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan HŽ putničkog prijevoza za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu;

Odluke o davanju suglasnosti na Financijski plan HŽ infrastrukture za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu.

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio Dušicu Radojčić, predsjednicu Odbora.

**PREDSJEDNICA ODBORA
Dušica Radojčić**

